

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 19, Telefon 2440 in 2455
 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 10. uri. Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din, Oglaš po ceniku, Oglaš
 sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani, Poštni čekovni račun št. 11.409

Konec svobodne trgovine v Angliji

Popoln prevrat celotnega gospodarsko-političnega sistema

Gospodarski nacionalizem je postal dogma zadnjih let. Brezposelnost in težnja za gospodarsko osamosvojitvijo silijo države, da se gospodarsko omejujejo druga od druge in postavljajo carinske zaščitne ograje, za katerimi skušajo obvarovati svoje gospodarstvo potresov današnje neurejene dobe. Tudi Anglija, ki se je najdeli upirala novemu razvoju in ostala zvesta starim tradicijam, je sedaj zavrgla svoj gospodarski ideal, ki jo je napravil bogato in mogočno, in prešla na novo vero. Njen parlament je izglasoval zakonsko osnovo o odpravi svobodne trgovine in uvedbe carinske zaščite. Ta zakon je stopil v veljavo s 1. marcem. Z njim izginja vsa stara Anglija, in ta prevrat pomeni pravo revolucijo, obenem pa mrtvaški zvon umirajočemu gospodarskemu liberalizmu.

Uprav pred sto leti je začel v Angliji z borbo za volilno pravico tudi pokret za velike liberalne reforme. Sledilo je svobodno trgovinsko gibanje, ki ga je vodil veliki Cobden. Po hudih bojih je parlament odpravil zloglasne »corn laws« (žitne zakone) in okoli leta 1850 je Anglija prišla preko cele vrste odredb do svobodne trgovine.

Iz istih vzrokov, ki so svoj čas služili za gesla v borbi za svobodno trgovino: revščina po mestih, brezposelnost in industrijske težave, je sedaj angleški parlament uvedel zopet sistem carinske zaščite. Celo govori ministra Nevilla Chamberlaina, ki je nastopal kot parlamentarni govornik zakonskega predloga, zvane skoraj enako kot oni njegovega velikega predhodnika Roberta Peela, v njih najdemo skoraj iste besede in isti slog, čeprav gre za dokazovanje o pravilnosti diametralno si nasprotujočih gospodarskih načel.

Novi zakon je kaj enostaven. Uvaja se osnovna 10%-na carina na vse uvoženo blago. Izuzeta so zaenkrat samo živila, zlasti meso in žito, ter večina surovin. Osnovna carina se pa lahko zviša na pram državam, ki bi skušale odgovoriti z represalijami. V teh primerih bi se carine lahko dvignile do prohibitivne višine. Anglija se torej vrača k merkantilizmu, ki ga je toliko časa zmetavala.

Z novim carinskim sistemom ne bo angleška država dobila samo 30 milijonov letno, ki tvorijo bistveno postavko v njenem letošnjem proračunu in obenem tudi omejila dotok tujega blaga, temveč bo imela tudi v rokah orožje, s katerim bo lahko nastopila proti državam, ki zapirajo s pretiranimi carinami svoj trg angleškim proizvodom. Poleg tega tvori uvedba carinskega zaščitnega sistema del velikega imperijalnega programa, s katerim upa vlada narodne sloge pokajočemu britanskemu cesarstvu dati moč-

nejše ogrodje in čvrstejših vezi. Pod tem vidikom so te čisto gospodarske odredbe dobile posebno politično smer. V vladni deklaraciji je namreč povsem odločno rečeno, da se uvozna carina ne bo pobirala od blaga, ki prihaja iz angleških kolonij in dominijonov. Državni tajnik za kolonije Cunliffe Lister je to veselo vest celo brzojavil vsem članom velike britanske družine in izrazil upanje, da bodo znali stvar ceniti kakor treba in da se bodo odzvali z enakimi ukrepi. Očividno hoče londonska vlada s tem pripraviti imperijalno konferenco v Ottawi, ki se sestane v nekaj mesecih in katere glavni namen je, ustvariti iz raztresenih delov imperija enotno gospodarsko telo.

Kljub veličini načrta se liberalci, ki so sedaj na vladi, niso mogli odreči naukov, ki so jih tolikrat dvignili na višino vodilne angleške stranke, kroječe skoz deset letja angleškemu narodu njegovo usodo. Seveda teh časov ni več, in liberalna stranka se je v današnji krizi duhov skoraj razbila, del je šel na desno k konservativcem, del na levo k laburistom. Oni pa, ki so ostali kot stranka, se niso hoteli izneveriti Cobdenovim naukom in njihov zastopnik v vladi so si izgovorili pravico, nastopati in glasovati v skupščini proti predlogom vlade, katere člani so oni sami. Za državo, ki je dala svetu vsa načela parlamentarnega življenja in parlamentarne igre, katere osnovni zakon je solidarnost ministrske odgovornosti, je to še ena revolucija.

Z odpravo svobodne trgovine v Angliji izgine tudi politični sistem, čegar padec zadene vse ostale narode Evrope. Angleška svobodna trgovina namreč ni obstajala samo iz verige različnih gospodarsko-političnih določb, temveč je počivala na gotovi gospodarsko-politični filozofiji in se je razvila polagoma v strijen sistem notranje in zunanje politike. Trudila se je postaviti v političnem in gospodarskem življenju namesto sile, sodelovanje narodov na podlagi gospodarskih interesov. Upirala se je vsaki agresivni kolonijalni politiki in zavračala umesčevanje velesil v zadeve slabotnejših narodov. Zahtevala je razorožitev zlasti na morju, ne ker bi se Anglija morala bati oboroževalne tekme, niti samo iz razlogov varčevanja, marveč zato, ker je v svetu nemogoče ustvariti sistem pravilne izmenjave in proizvodnje, dokler obstoja možnost, da ena država drugo v primeru vojne potom bloкаде izstrada ali uniči. Pa je prava ironija svetovne zgodovine, da se je porušil ta gospodarski sistem v Angliji baš v času, ko so se narodi sveta sešli k razorožitveni konferenci.

NAŠA TRGOVINSKA POGAJANJA Z ITALIJO.

RIM, 4. marca. Sinoči je prispela semkaj delegacija jugoslovanskega trgovinskega ministrstva, katero vodi načelnik dr. Milivoj Pilić. Sprejeli so jo člani jugoslovanskega poslanstva in zastopniki italijanskega trgovinskega in zunanjega ministrstva. Danes dopoldne je pa bila prva konferenca, na kateri sta se obe delegaciji medseboj seznanili ter se dogovorili glede pogajanj za ureditev raznih medsebojnih carinskih in splošnih trgovinskih odnosov. Obe vladi imata namen čimbolj poglobiti medsebojne gospodarske stike.

ŠIRITE „VEČERNIK“!

Premirje na šanghajski fronti

JAPONCI SO USTAVILI SOVRAŽNOSTI IN SE UTRJUJEJO PRED NOVIMI KITAJSKIMI POSTOJANKAMI. POGAJANJA ZA DOGOVORJENO PREMIRJE. SEJA DRUŠTVA NARODOV. JAPONSKI PREDLOGI.

ŠANGHAJ, 4. marca. Admiral Nomura, poveljnik japonske mornarice pred Šanghajem, je izjavil, da so Japonci dosegli svoj cilj in je zato izdal nalog, da se sovražnosti ustavijo. Njegov ukaz je bil izvršen včeraj ob 14. uri. Istočasno je izdal sličen ukaz tudi poveljnik pehote general Širakova. Medtem pa, ko boji počivajo, se Japonci z mrzlično naglico utrjujejo pred novimi kitajskimi postojankami na črti Ljhotaj - Čangvan - Jendzu.

ŠANGHAJ, 4. marca. Pogajanja med Japonci in Kitajci za premirje potekajo zelo počasi in je malo upanja, da bi dosegla zaželeni uspeh. Japonski pogoji so za Kitajce ponižujoči in izjavljajo zato soglasno, da jih ne bodo mogli sprejeti. Japonci, ki so poprej naglašali, da bodo takoj ustavili vse bojne operacije, čim se Kitajci umaknejo na linijo 20 km izven Šanghaja, se sedaj, ko so Kitajci to storili, ne zadovoljujejo več s tem dejstvom, ampak zahtevajo še nadaljni umik. Nova linija, katero zahtevajo za obmejitev nevtraliziranega pasu, še ni natančno določena.

ŽENEVA, 4. marca. Na predlog Kitajske sklicana plenarna seja Društva narodov je razpravljala včeraj pod predsedstvom Paula Boncourja o kitajsko-japonskem sporu. Boncour je v svojem govoru naglasil, da je ta spor najtežja zadeva, s katero se je kdaj ukvarjalo

Društvo narodov. Kitajci vztrajajo odločno na stališču, da mora Društvo narodov uporabiti proti Japonci določila člena 15 pakta D. N., in sicer prav tako glede Šanghaja, kakor glede Mandžurije. Japonska delegacija se temu upira in ne dovoljuje sploh nobene zadevne debate.

TOKIO, 4. marca. Kakor se zatrjuje v poučenih političnih krogih, bo Japonska zaradi pritiska vlade Združenih držav Severne Amerike umaknila svoj že pripravljeni predlog, po katerem naj bi se Šanghaj v celoti nevtraliziral. Na drugi strani se pa zatrjuje, da se bo o tem predlogu kljub temu razpravljalo, ker ga bo pri bodočih mirovnihih pogajanjih stavila neka druga velesila. (Najbrže Francija? Op. ur.)

WASHINGTON, 4. marca. Ker so se Kitajci, kakor se iz Šanghaja poroča, umaknili daleč za po Japoncih predlagano linijo, je potekel učerajšnji dan v popolnem miru in brez vsakih spopadov. Ves dan ni bil oddan noben strel.

WASHINGTON, 4. marca. Japonski veleposlanik Debuči je obiskal danes dopolne ameriškega državnega tajnika za zunanje zadeve Stimsona in mu sporočil, da so Japonci na šanghajski fronti ustavili vse sovražnosti. O nadaljnih usodi mednarodnih koncesij v Šanghaju bo sedaj razpravljala posebna konferenca pri »okrogli mizi«.

Strahovit roparski pokolj v Pragi

ROPARJI UMORILI GOSTILNIČARKO, SINA IN NATAKARJA.

PRAGA, 4. marca. Danes dopoldne je bil v bližini Karlove univerze v Pragi odkrit strahovit zločin. Pri vstopu v stanovanje gostilničarja Hrubega, ki je ostalo kljub že pozni jutranji uri zaprto, kar je vzbudilo pozornost in domnevo, da se je nekaj zgodilo, je našla policija strahovit nered in v neki sobi so v mlaki krvi ležali mrtvi: gostilničarjeva žena, njen triletni sinček in neki natakarkar.

Preiskava je dognala, da so bili vsi trije umorjeni z nožem. Vsako truplo je imelo več globokih in smrtnih ran. Kakor se zatrjuje, so vsi trije postali žrtve roparskega napada. Kaj in koliko so roparji pokradli, se doslej še ni dalo ugotoviti.

Policija je nemudoma uvedla najostrejšo preiskavo, toda do trenutka, ko je bilo odposlano to poročilo, še ni našla nobenega sledu za storilci.

Slovenski poslanci o aktualnih zadevah

PROTI REDUKCIJI ŠOL. ZA POMOČ KMEČKEMU PREBIVALSTVU. ODNOSAJI Z VATIKANOM.

BEOGRAD, 4. marca. Včeraj je narodna skupščina ves dan nadaljevala načelno debato v proračunu. Govorilo je več poslancev iz raznih pokrajin kraljevine in med njimi so se oglašili tudi trije Slovenci: Albin Koman, Anton Cerar in Alojzij Pavlič.

Poslanec Koman je govoril zlasti proti ukinitvi nekaterih meščanskih šol, ki vyzgajajo v prvi vrsti kmečki in obrtniški naraščaj. Obrazložil je položaj slovenskega kmeta in predlagal, naj se zmanjša vsa javna bremena za toliko, za kolikor so se znižali prejemki kmečkih gospodarjev, na drugi strani pa naj se znižajo tudi cene industrijskih proizvodov. Vlada naj zakonitim putem uredi obrestno mero in izda zakon o razdolžitvi kmečkih posestev.

Poslanec Cerar je uvodoma odgovoril poslancu Djokiću, ki je trdil, da so tri univerze za nas v sedanjih težkih časih nepotreben luksuz. Naglasil je zlasti pomen slovenske univerze v Ljubljani, ki nam je neobhodno potrebna in ni zato

nikakršen luksuz. Proračun se mu zdi kljub znižanju še vedno previsok. Naposled je grajal tudi odvetniško tarifo in zdravniške honorarje, ki so za sedanje čase neprimerni.

Tretji slovenski govornik, poslanec Pavlič, je poudarjal potrebo izboljšanja odnosov z našimi sosedi in ureditve so delovanja z Vatikanom, ki bi moral biti upoštevati naše težnje. Za svojega diplomatskega zastopnika v Jugoslaviji bi moral imenovati našega človeka ali vsaj Francoza, ne Italijana. Katoliška cerkev ni latinska, in ne italijanska, ampak univerzalna. Slabih odnosov z Vatikanom pa smo deloma krivi tudi mi, ker še nismo sklenili konkordata, ki je nujno potreben.

Ker je ostalo še 13 prijavljenih govornikov, se debata danes nadaljuje.

Vreme.

Današnja vremenska napoved (popoldne): Vremenski izgledi negotovi.

NOVE PROMETNE OVIRE ZARADI MRAZA.

ZAGREB, 4. marca. V Liki zopet neprehoma zneži in progla Gračac—Zrmanja je tako zametena, da je promet zopet ustavljen. Prav tako poročajo iz Beograda o ostrem mrazu in o novem snegu. Sava in Donava sta zamrznila, tako da ladje ne morejo več redno voziti. V Bosni in Hercegovini divljajo snežni viharji.

AMERIŠKI IZLETNIKI V DALMACIJI.

SPLIT, 4. marca. Iz Benetk je prispel včeraj semkaj veliki ameriški izletniški parnik »Express of Australia« z 236 izletniki. Gosti so si ogledali mestne znamenitosti in odpotovali danes dalje v Dubrovnik in Kotor.

Meščani, pomagajte!

Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Mariboru prosi vse podporne članke, da poravnajo podpornino ob priliki, ko se bo oglašil pri njih inkasant društva in jim izročil društveno izkaznico. Vodstvo prosi tudi ostale meščane, naj bi po svojih močeh podprli to dobrodelno ustanovo in pristopili k društvu kot podporniki in dobrotniki. Prostovoljno gasilno in reševalno društvo bridko občuti težke današnje prilike, podpore so vedno manjše, potreba za pomoč pa vedno večja. Zatorej meščani, pomagajte tej človekoljubni in prepotrebni instituciji!

Osebnost.

Na medicinski fakulteti beogradske univerze je mariborski rojak g. Franjo Smerdu promoviral za doktorja vsega zdravljenja. Častitamo!

Nova telefonska govorilnica.

Pri pošti v Cirkovcih na Dravskem polju je bila otvorena 2. t. m. telefonska govorilnica.

Službeni list

dravske banovine objavlja v 17. številki med drugim odločbo za obdačevanje avtomobilov pri uvozu, člane glavnega prosvetnega odbora, naredbo bana o krušnih cenah v obrtni maloprodaji in o maksimiranju popusta na oblastveno določeno ceno in razne druge objave in razglase.

Nove krušne cene.

Banska uprava je določila cene kruhu v obrtni maloprodaji do nadaljnjega takole: beli kruh iz pšenične moke »0« 4.50 Din, polbeli kruh iz pšenične moke »4« 4 Din in črni kruh iz pšenične moke »6« s primesjo ržene moke 3.40 Din. Cenik mora biti nabit v prodajalnih prostorih.

Nezgoda.

Danes dopoldne je spodrsnilo v Vošnjakovih ulici ravnatelju odvetiške pisarne g. Dragotinu Gilčvertu, da je padel in si hudo poškodoval levo nogo. Z rešilnim avtom so ponesrečenca prepehali v Černičev sanatorij.

Policijska kronika.

Včeraj in davi je policija aretirala nekoga moškega radi razgrajanja in žalitve redarja in neko mlado dekle zaradi vlačigarstva. Zabeleženih pa imajo petnajst prijav radi goljufije, pretepa, beračenja, nesposobnega vedenja, prekoračenja policijske ure in kršitve policijskega reda.

Mladina poje ...

Srednješolski pevski zbor podr. Ferijalnega saveza namerava zopet prirediti koncert slovenske narodne pesmi. Že prvokrat — meseca novembra — je kritika izrazila željo, da bi se koncert ob priliki ponovil, ker je moralo oditi mnogo ljudi radi rasprodane dvorane.

Sedanjí program je razen par pesmi, ki so pri zadnjem koncertu najbolj vžgale in so ponovno na programu, popolnoma prenovljen. Središče celotnega koncerta bo zopet Emil Adamič s svojimi novimi ženskim zbori. O njih piše kritik in komponist L. M. Škerjanc (Ljubljana): »Adamič je naš najplodovitejši skladatelj mladinskih skladb in tudi najbolj zadene priprosti, sveži in živahni ter naivni ton, ki pritiče takim skladbam.«

Koncert bo v Vel. kazinski dvorani 9. marca ob 8. uri zvečer. Zbor vodi prof. Viktor Schweiger. Javnost naj podpre idejno stremenje mladine s tem, da poseti koncert v takem številu, kot je lani na prvem večeru teh pevcev.

V nedeljo 13. marca dopoldne ob 10.30 bo pa koncertna matineja za dijake in učence vseh mariborskih šol v veliki dvorani Uniona.

Pevski koncert v Murski Soboti.

Mariborski dijaški zbor »Ferijskega saveza« priredi v nedeljo ob 3. popoldne v sokolski dvorani v Murski Soboti koncert. Zbor bo pel tudi pri dopoldanski službi božji v katoliški župni cerkvi. — Vstopnice za koncert naj si občinstvo pravočasno priskrbi.

Lutkarski tečaj.

45 lutkarjev se zbere v soboto in nedeljo k tečaju ZKD v Mariboru. Vršila se bodo predavanja in praktična predavanja na mariborskem in studenskem odru. Število prijavljenecv kaže, da je lutkarstvo pri nas že v močnem razvoju, kar je razveseljujoč pojav na polju vzgoje naše mladine.

Halo, redakcija „Večernika“ tam? = Tukaj: Mu!

Tiste, ki bodo to čitali, prosimo stroge diskrecije!

Vsaka redakcija ima gotovo vsaj enega skrivnega prijatelja, se pravi: anonimnega. Ta je za urednika po navadi nadloga ali nadlega ali oboje skupaj, kakor hočete. Namreč: veliko pisari tak neznani prijatelj in strastni čitatelj lista od uvodnika pa tja do malih oglasov. Veliko pisari in daje cele koše dobrohotnih nasvetov, ki bi urednika, če bi se po njih ravnal, spravili v dosmrtni zapor ali pa bi se mu prigodilo to-le, kar je še hujše: V redakcijo bi planil človek z zmršenimi lasmi, preplašenimi očmi in z »Večernikom« v trepetajočih rokah. Pa bi uredniku pokazal članek v »Večerniku« in bi ga vprašal z drhtečim glasom: »Gospod urednik, ali ste Vi to napisali?« (Urednik prikima.) »Gospod urednik!« bi tedaj človek z zmršenimi lasmi, preplašenimi očmi itd. sklenil roke. »Pomagajte mi, usmiliti se mene siromaka, milo Vas prosim: preberite mi ta Vaš članek!« Urednik je kakor vsak urednik dobra duša, pa bi mu članek prebral. Nakar bi tisti človek veselja zavrisnil in padel uredniku okoli vratu: »Hvala Vam, gospod urednik, najpristnejša zahvala! Rešili ste me. Veste, mislil sem, ko sem to bral, da se mi meša, da ne berem prav, zdaj pa, ko ste mi tudi Vi isto prebrali, zdaj pa vidim, da je res tako zapisano, in da sem torej še pri zdravi pameti, hvala Bogu!«

Kakor rečeno: s takim skrivnim anonimnim prijateljem je vedno težava. In ga ni nobena redakcija prav vesela, čeprav piše redno in veliko. Bolj simpatičen je tak skrivni neznani prijatelj, če je neznega spola. Torej ženska. Torej prijateljica. Tu in tam ima kaka redakcija tako prijateljico. Naša redakcija jo na srečo ima.

Namreč so ženske prijateljice redakcije zato bolj simpatične, ker ne pisarijo mnogo ali pa celo nič. Rajši telefonirajo; telefonirajo ženske sploh silno radi. In je tudi to interesantno, da sploh ne pišejo radi. Rade govorijo, pisarijo pa nerade. Razen pisateljice seveda: te pa spet veliko pišejo, veliko preveč. Če zato manj govorijo, ni točno znano.

Torej naša prijateljica, ta interesantna in nedvomno tudi dražestna neznanka — o njej hočemo govoriti — torej ta ... Ta samo telefonira. Tu in tam, najrajši takole v večernih urah. Iz česar sklepamo, da se dama tuintam zvečer dolgočasi. (Morda je vdova?) Ali pa je takole zvečer posebno duhovno razgibana in se zanima za to in ono. Naš urednik, ki ima nekaj fantazije, si jo predstavlja, kakor si je pač treba predstavljati duhovno razgibano moderno damo v takem obležju: zleknjeno na otomani, v sijajnem rožastem kimonu, obdano od množice ilustriranih revij in časopisov, vmes tudi kak Edgar Wallace, na levi škaticica s cigaretami, na desni telefon in tako in enako.

Prvikrat je pozvonila, takole ob Svečnici je to bilo. Zvečer, že bolj v noč ta-

korekoč. Izredno prijeten, takozvan polnosrebrni glasček: »Halo, redakcija »Večernika« tam? — Tukaj: Ena Vaših čitateljic!« — Urednik (na mah osvojen): »Me zelo veseli, prosim lepo, s čim ...« — »Ah, samo to; interesira me namreč... Povejte mi, gospod urednik, mon redacteur en chef, zakaj ste pa naenkrat glavo spremenili?«

Urednik se je nehoté potipal za glavo: »Pardon, milostiva, kako naj to razumem? Zdi se mi, da imam še vedno isto glavo, na zunaj vsaj ...«

Polnosrebrni glasček se zasmeja, ko polnosrebrni zvonček naravno: »Ah, ne mislim vaše glave, glavo »Večernika« zakaj ste spremenili? To me zanima!«

»A tako! To je samo majčkena sprememba frizure, da, samo frizure, milostiva, takole za spremembo. Na levi strani je imel naš listič malce predolge kodrčke, pa smo jih primerno pristigli. Ali Vam morda zdaj njegova glavica ni všeč, milostiva?«

»No, čisto simpatično. Ampak, veste, jaz sem pa mislila, da je to radi japonsko-kitajske vojne, ki je danes pričela. Namreč, moj bratranec, on trguje z vinom in pravi, da bo dobro za vinsko kupčijo, če bo vojna. V vojni da ni bilo še nikoli vinske krize, ker se veliko pije, pred in po zmagah!«

Urednik je ves perpleksen spričo tega razodetja in nezaslišane logike tega, kar je pravkar slišal, hkratu pa seveda tudi sila radoveden, kdo je ta interesantna dama in njen bratranec, vinski trgovec. In jame dvoriti v telefon, kolikor pač zna in more: »Madame, tako neizrečeno me interesirate, za življenje bi se rad seznanil z Vami... prosim, povejte mi svoje ime ali pa vsaj tistega Vašega simpatičnega bratranca, da se z njegovo pomočjo dokopljem do Vas, milostiva ... Jamčim Vam za najstrožjo diskrecijo! Prej si dam izpuliti jezik ...«

Ampak dama na telefonu je neizprosna, hoče ostati zaenkrat anonimna, ker je to bolj interesantno, pravi! In se samo smeja v telefon, tisti polnosrebrni zvonček cinglja: cingcingcangl, cingcingcingcangl ...

Cingang! To zveni že kar po kitajsko. Pa pravi urednik v telefon:

»Dobro, madame! Pa ostanite naša dobra redakcijska Muza, skrajšano: Mu! Mu, to zveni tako interesantno po kitajsko. Saj Kitajska je zdaj moda, le der-nier cri, madame. Ves svet simpatizira danes s Kitajsko in jaz z Vami neizmerno, dražestna spoštovana Mu! In se kmalu spet kaj oglašite, draga Mu, meni v neskočno radost.«

»Morda ...« se zasmeja Mu in zapre telefon.

In če ženska pravi: morda — potem stori gotovo! In se je Mu kmalu spet oglasila.

O tem bomo pa našim cenjenim čitateljem in čitateljicam povedali kaj prihodnjič: pod strogo diskrecijo seveda!

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Petek, 4. marca. Zaprtó.
Sobota, 5. marca ob 20. uri »Trije vaški svetniki«. Premijera. Ab. C.
Nedelja, 6. marca ob 15. uri: »Trije vaški svetniki«. — Ob 20. uri: »Dijak-prosljak«.

Ljudska univerza v Mariboru.

Drevi ob 8. uri predava tukajšnji profesor g. Jan Šediv o sedanjem političnem in kulturnem stanju Slovanov ter o težnjah po medsebojnem zblizanju.

Predavanje v »Napredku«.

ki je bilo napovedano za nedeljo 6. t. m., odpade radi sokolske matineeje.

Zbor kmetijskih strokovnjakov.

Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino bo imelo redni letni 25. občni zbor v Ljubljani v soboto 19. marca t. l. v restavraciji »Zvezda«. Pričetek ob 9.30 uri dopoldne. Vsi absolutni kmetijski šol, tudi nečlani, so vabljeni. Za redne članke je udeležba obvezna.

Zakaj smo dali

Borisa Godunova

(Še ena beseda o Matičnem koncertu.)

Ni moja navada, da bi repliciral na časopisna poročila ali kritike o kulturnih prireditvah, toda če kakšno poročilo temelji na osnovni zmoti ali če se prireditelju godi očitna krivica, tedaj moram dati potrebna pojasnila.

Gospodu — a, ki je v včerajšnjem »Večerniku« odklonil koncertno izvedbo opere »Boris Godunov«, ni bil znan namen te prominentne kulturne prireditve. Petdeset let je poteklo, odkar je za vedno zatisnil svoje oči najgenijalnejši ruski komponist M. P. Musorgski. Ves kulturni svet proslavlja tega velikega moža in to nalogo si je nadela tudi naša Glasbena Matica. Mogla ga je proslaviti z majhnim koncertom, na katerem bi se dalo nekaj njegovih otroških samosplovov in klavirskih skladb in morda kakšna »kavatina« iz njegovih oderskih del. Tak koncert pa bi nam bil predstavil Musorgskega le v medli sliki; dotični drobci nam ne bi bili mogli pokazati orjaško veličino njegovega umetniškega duha. Zato smo izbrali njegovo največje delo, opero »Boris Godunov«, ki edino more predočiti tega velikega mojstra zvokov.

Da je bila ta opera baš na koncertnem odru prav izvedljiva, zato govorijo razni momenti. Predvsem struktura sama: v »Borisu« je razmeroma malo dejanja; dramatičen razvoj se prikazuje bolj v statičnih slikah; zato sem tudi izločil onih nekoliko živahnijših momentov, z majhno izjemo, v kateri igra muzikalna stran izredno močno vlogo. Dalje: kolikokrat se pojejo na koncertih arije iz raznih oper, dasi so v resnici koščki mesa izrezani na živem telesu; na tem koncertu pa sem čval vse, kar je potrebno za pravilno razumevanje dogodkov, izpustil vse scene, ki so bolj stranskega pomena, obdržal vse, ki so v medsebojni idejni zvezi. Potem: kolikokrat prisostvujemo oratorijskim koncertom; tudi pri teh si moramo v svoji fantaziji predstavljati — vsak po svoje — tudi scenično stran in tudi pri teh nastopajo pevec in pevke v večernih toaletah; nihče ni še zameril Samsonu, da nastona v smotku in spokorni Magdaleni, da se nam prikazuje v toaleti po zadnji modi. Končno: Pri nas je oderska uprizoritev »Borisa« izključena, ker odločajo v tem oziru drugi razlogi, n. pr. tehnična stran: naše gledališče nima prostora za tako velik orkester, naš pevski zbor, po ogromni večini vsaj, nima odrske rutine, tudi ne vsi solisti; muzikalna stran: zbor ima razen tega, kar je bilo slišati na koncertu, še toliko kompliciranega dialoško izpeljanega petja, da bi zato potreboval vsaj še enkrat toliko priprave, kakor je je bilo. Velika gledališča potrebujejo zato več mesecev intenzivnih vaj.

Glasbena Matica je imela torej samo namen, pokazati najlepši biser ruske glasbe. Musorgski je v »Borisu« zbral najoriginalnejše motive ruske narodne pesmi in jih, zopet na svoj originalni način, v uporabil in obdelal ter z njimi izklesal najmonumentalnejšo stavbo. Samo z »Borisom« si moremo napraviti sliko o mogočnosti skladateljevega genija in v tem smislu je Glasbena Matica dala od sebe nekaj, kar mora vsak priznati za poseben kulturni dogodek našega mesta. Sicer pa: če se dan za dnem prenašajo opere po radiu, ko človek nič ne vidi (in ravno »Boris Godunov« se v zadnjem času daje mnogo po radiu!), zakaj naj ne bi šlo tudi koncertno? In pa opere na gramofonskih ploščah?!

Moti se pa tudi tisti, ki misli, da bi ta opera v gledališču mogla izzvati posebno večje zunanje razpoloženje. Videl sem jo večkrat v velikih mestih in povsod opazil, da je bilo občinstvo na koncu mirnih in najtišje se izlivajočih slik kakor o nemelemo, na koncu slik pa si dajalo duška z aplavzi.

Ta opera ima pač svojo posebno notranjo silo, ki zahteva predvsem razmišljanje, ker deluje bolj na psiho. Tako je bilo s publiko tudi na našem koncertu.

V. Mirk.

Ribji trg

Današnji ribji trg je bil dobro založen, pa tudi dobro obiskan. Prodajali so sardale po 14 Din, mole po 30, civole po 24, orade po 26, barbone po 24 in asijale po 32 Din za kg.

Sokolstvo

Sokolsko društvo Maribor I.

pridei jutri v soboto ob 20. uri v telovadnici v kadetnici akademijo. Spored: 1. Tyrševa deca (topničarji, sokolski stavbeniki itd.) 2. Ženski naraščaj: Konj. 3. Ženska deca: Psiček Kosmatiček. 4. Ženski naraščaj: Mladost-radost. 5. Člani: drog. 6. Članice: Češke proste vaj. 7. Moški naraščaj: Skok skozi okno. 8. Člani: Natezala. 9. Ženski naraščaj: Jutro.

Naše mlado sokolsko društvo je že na prvih dveh društvenih akademijah pokazalo lep napredek. Na letošnji, tretji društveni akademiji so na sporedu točke, ki zanjejo baš v teh dnevih krasne uspehe na bratskih čehoslovških sokolskih akademijah. Letos slavi vse sokolstvo 100-letnico rojstva velikega Tyrša. Sobotna akademija v kadetnici bo tudi istočasno proslava in poklonitev spominu velikega prvoboritelja sokolske misli.

Sokol Maribor I., edino narodno društvo v mariborskem petem okraju, je vedno gojil in budil sokolstvo in narodno zavest, katere manifestacija bo tudi jutrišnja akademija. Dobrodošli vsi! — Zdravo!

Sokol Studenci

pridei jutri v soboto ob 20. uri v dvorani sokolskega doma Tyrševo proslavo v obliki koncerta. Vstop prost. Vabljeni vsi prijatelji sokolske misli. — V nedeljo 6. t. m. pa pridei ob 18. uri lutkovno predstavo »Obuti maček« za deco in odrasle.

Sport

Tekma za Streharjev pokal.

V nedeljo bo na Klopnem vrhu zadnja smučarska tekma. SPD - ZSO priredi skupinsko tekmo za Streharjev pokal, letos že drugič. Skupinske tekme so drugod jako priljubljene, ker zahtevajo od klubov precej discipliniranih tekmovalcev, saj morajo po trije in trije skupno s starta in istotako presmucati skupno celo progo ter tudi skupno iti skozi cilj. Nedeljska tekma bo pa še posebno zanimiva, ker startajo v posebni skupini tudi štiri patrulje vojakov v popolni vojni opremi. Proga bo, nekam težavna, dolga 15 km in bo vodila preko lepih predelov Pohorja. Smučarje vabimo na Klopni vrh, da si ogledajo prihod vseh skupin — in da se bodo udeležili prijetnega sestanka v koči po tekmi.

Kuharica Lizika.

Gospa (kuharici): »Tako ne gre, Lizika, vsak teden imate drugega častilca v kuhinji!«

»Ni čuda, ko je pri Vas hrana tako slaba, da nobeden ne zdrži delj ko osem dni.«

Z Dravskega polja

Dva požara v eni noči. V noči od srede na četrtek minulega tedna je nenadoma začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Martina Kneža v Loki nad Framom.

Plamen je na mah objel vso gospodarsko poslopje s stanovanjsko hišo in oboju upepelil do tal. Ni pa bil ta požar še docela pogasan, ko so se naenkrat pojavili ognjeni zublji na sto metrov oddaljenem posestvu posestnika g. Martina Cvehtla. Zgorelo je obema posestnikoma seno, slama, vozovi ter vso zrnje. Le srečnemu naključju se je zahvaliti, da so še pravočasno mogli rešiti živino. Skode je okoli 150.000 Din, je pa le deloma krita z zavarovalnino. Kako je ogenj nastal skoro istočasno v enem kakor tudi v drugem poslopiju, še ni pojasnjeno, vsekakor pa je upravičen sum, da ga je podtaknila zlobna roka. Zadevo preiskuje orožništvo iz Rač.

Premeščen je iz Pesnice nad Mariborom na postajo v Rače železniški uradnik g. Jože Zabukošek. Vrlemu uadniku želimo tudi na novem mestu vse dobro.

Umril je pretekli teden v Orehovi vasi, zadet od kapi g. Matija Žnidar. Doživel je kljub napornemu življenju visoko starost 83 let. — V Račah pa je nenadoma preminul obče znani in priljubljeni posestnik g. Andrej Šlamberger v 93. letu starosti. Pokojnikoma lahka zemljica domača, preostalom naše soželje!

Tomboła zvezne strelske družine v Hotinji vasi bo 15. maja tega leta. Prosimo vsa sosednja društva, da pri svojih prireditvah to upoštevajo.

Prostovoljno gasilno društvo v Hotinji vasi je imelo minuli ponedeljek v gostilni g. Primca v Hotinji vasi svoj redni občni zbor, katerega se je udeležilo mnogo članstva in drugoga občinstva. Ponočno je bil izvoljen dosedanjí odbor z načelnikom g. Alojzjem Kacem, obče spoštovanim kolarskim podjetnikom v Hotinji vasi, ki je neumoren delavec za gasilstvo. Ustanovil se je tudi rešilni oddelek pod poveljstvom g. Frana Goloba. Društvo si je v minulem letu nabavilo novo motorno brizgalno znamke »Renault« s 45 HP, ki bo 3. junija slovesno blagoslovljena.

Požar na Dravskem polju.

Na posestvu Matevža Fuksa v Cirkovcih je včeraj izbruhnil požar, ki je upepelil stanovanjsko hišo in vse gospodarske objekte. Na pomoč je prihitela domača požarna bramba, ki pa radi pomanjkanja vode ni mogla dosti opraviti. Škoda cenijo okoli 100.000 Din, ki je le deloma krita z zavarovalnino. Ogenj je nastal radi vnetja saj v dimniku.

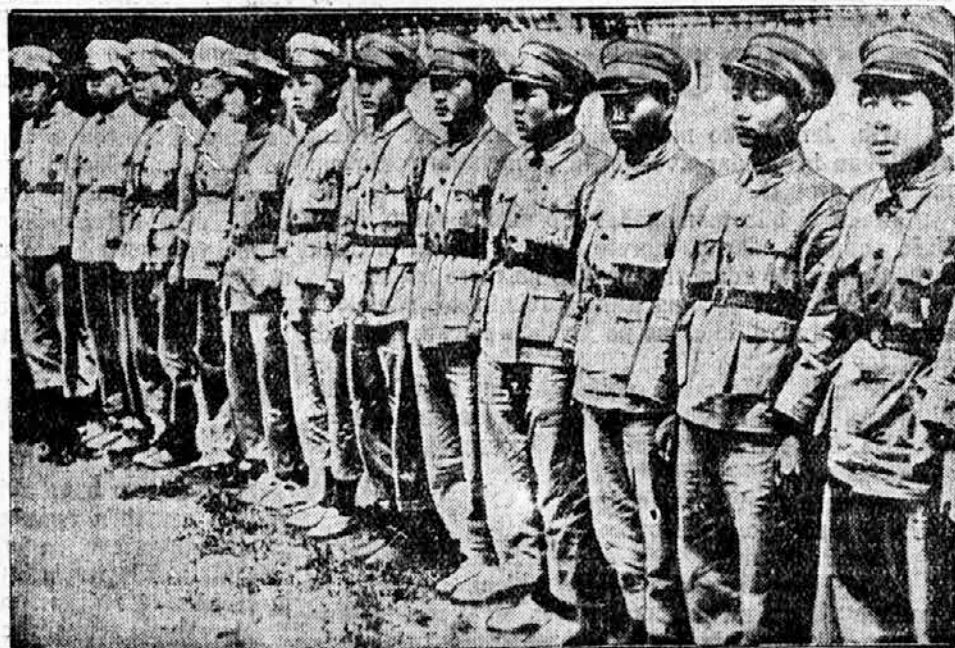
Daru te za pomožno akcijo!

v tem leži pač tudi tragika njegove usode. A naj bo kakor hoče, vsekakor ostane on prvi, ki je v zgodovini človeštva uvedel breznasilje kot bojno taktiko.

Naše ženske so nam pokazale pot, pravi Gandhi. Hvala našemu sistemu ali naši bojni metodi, kakor hočete, so morale tudi naše indijske žene izvršiti svojo veliko, edinstveno nalogo in dati s tem ženskam zapada svetel zgled požrtvovalne ponižnosti in vztrajnosti v trpljenju. Naše žene so pokazale pot, kateri smo mi brutalni moški mogli včasih le težko slediti. Zato je bila njihova pomoč za nas neprecenljiva. Nikoli bi mi ne mogli priti do sem, kjer stojimo danes, da nam one niso tako hrabro pomagale.

Ne morem si kaj, piše miss Annie Quensel, da ne bi tu nekaj pripomnila, kar je značilno za razmere med indijskimi ženskami in moškimi: tista popolna enakopravnost namreč v politično-nacionalnem delovanju med moškimi in žensko, ki temelji na tovariškem duhu, kakor bi ga človek v tej deželi, kjer so ženske tako dolgo morale prekrizanih rok ždeti za zamreženimi okni svojega doma, izobčene od vsega javnega življenja, najmanj pričakoval. In še nekaj upada tu v oči: tista viteška spoštljivost pred žensko kot tako. Indijec bo pri vsaki priliki odstopil ženski svoj sedež in se tudi v direnju ljudstva vedel spodoben.

Ali ste kolovrat poglavitno zato spet

S kitajsko-japonskega bojišča: Kitajska ženska četa

V obrambi Šanghaja proti japonskemu navalu se je s svojo hrabrostjo odlikoval tudi ženski bataljon. Po poročilih inozemskih vojnih poročevalcev so se te mlade kitajske Amaconke junaško borile in dajale spodbujevalen zgled svojim moškim tovarišem.

Tragedija škotskega jasnovidca

Nenavadna a resnična zgodba iz škotskih gor

»Second sight« je v škotskem gorovju označba za nenavadno jasnovidstvo, s katerim se pečajo nekatere družine že dolga stoletja. Med temi škotskimi jasnovidci pa je bil najbolj znan kmet Mac Gregor. Njegova rodbina je spadala med najuglednejše v vsej okolici. Mac Gregor sam je bil premožen in delaven človek, vse svoje posestvo je vodil sam s svojimi edinimi sinom Jamesom. Vse to je bilo, dokler se ni nedavno dogodila krvava in nenavadna tragedija.

Pred tedni je prišel Mac Gregorjev sin James v škotsko glavno mesto Glasgow. Lepi mladenič, oblečen v škotsko narodno obleko, je imel pri mladih dekletih velik uspeh. Maggie, hči bogatega pivovarja Johna Donnalda, mu je pa izmed vseh najbolj ugajala. James se je vanjo zaljubil in zaprosil gospoda Donnalda za hčerkin roko. John Donald se ni protivil tej ljubezenski zvezi, hotel pa se je poprej informirati o Jamesovem očetu, bodočem tastu svoje hčerke. Odpeljal se je zato v Perth, domači kraj rodbine svojega bodočega zeta in stopil v bližnjo gostilno, da bi od gostilničarja dobil potrebna pojasnila.

V gostilni je sedel majhen star možiček in pil pivo. V trenutku, ko je John Donald vstopil, se je gost ozrl vanj in si ga natanko ogledal. Za hip je zamolčal, nato pa se je divje razjezil. Skočil je s sedeža in zaklical glasovskemu pivovarju, katerega do takrat seveda še nikoli ni bil videl: »Izgini, nesrečnik!

Tvoje roke so krvave. Vidim te v ječi. Prav zdaj prihaja rabelj, da te odvede pod vislice. Položil ti je že vrv okoli vratu. Sedaj te bo dvignil in obesil, morilec!«

Pivovarnar John Donald se je ob moževih besedah bolj in bolj vznemirjal, naposled pa je v skrajnem razburjenju segel po nožu. In ko mu je gost zaklical »morilec!«, je planil nanj in ga zabodel naravnost v srce. Možič se je mrtev zgrudil na tla.

Presenečeni so stali vsi za trenutek ob mrtvem možu in so se zavedli šele tedaj, ko jih je John Donald vprašal, kdo je bil besni obtoževalec, katerega je zaklal. In na svoje največje presenečenje je izvedel: »Kmet Mac Gregor!« Prav tedaj pa so tudi že prišli orožniki in pivovarnarja — sedaj zares morilca — aretirali.

Pred porotniki je John Donald povedal vso nenavadno zgodbo in naglašal, da je bil Mac Gregor sam kriv svoje smrti, ker ga je z naravnost magičnim izzivanjem naredil morilca. Ves zagovor pa mu ni čisto nič pomagal. Porotniki so potrdili njegovo krivdo in sodišče ga je obsodilo na smrt na vešalih. Tri dni nato so ga — kakor je Mac Gregor s svojim »second sightom« (drugim obrazom) napovedal — obesili. Tako si James in Maggie nista postala mož in žena, in izgubila sta obenem vsak svojega očeta. Vsekakor usodno, preveč usodno jasnovidstvo!

Na Gandhijevem domu

Mahatma pravi: »Naše ženske so nam pokazale pot!«

Angleška novinarka miss Annie Quensel je v Bombayu obiskala Gandhija par dni pred njegovo aretacijo, in zanimivo opisuje Mahatmo in njegovo oblečje.

Kakor je na jutrovnem navada, sem na pragu sezula čevlje in sem v nogavicah šla do kota, kjer Mahatma deli avdijence. Šaljivo je položil svojo uro na tla, in ko bi že ne vedela, bi mi ta njegova kretnja povedala, da je bil Gandhi po roklicu advokat in povrh še prav prebrisan. Malo čudno me je dirnilo, da si je med tem, ko mi je razvijal svoje ideje, praskal veliki palec na nogi. Toda tu v Indiji človek ne sme meriti z našo mero in se spotikati ob malenkostih. Zrak je tu napolnjen resnih, velikih problemov, kjer gre za blagor milijonov ljudi. In vse niti se vedno zopet stekajo pri tem malem možu, ki lahko vsako minuto z eno samo besedo dvigne na noge svoje armade, ki so pripravljene brez tožbe vzeti naše kakršnokoli trpljenje. Celo v ječi je Gandhi danes neoporečni voditelj svojega ljudstva. Da more od časa do časa seveda ustrezati tudi nekaterim radikalnejšim krogom, ki so že dolgo pisano gledali njegovo naklonjenost za sodelovanje z Angleži, to je tista nevarnost zanj in za stvar Indije, in

upeljali, vprašam Gandhija, da izvedete udarec proti Lancashiru (sedež angleške mehanizacije sveta)?

Razmere v Indiji, je odgovoril Gandhi, to se pravi: vso deželo preplavljajoči uvoz iz Lancashira je bil seveda iztočnica mojega sklepa, a ne morem tajiti, da je bil tudi izraz moje želje, da bi se to žlahtno domače rokodelstvo znova poživilo, katero je dovolj dolgo bilo zadušeno od hrupa strojev, kapitalistom v prid in korist, ljudstvu pa na škodo.

Naenkrat se pojavi v Gandhijevem obrazu neka ironična poteza in šalivo vpraša: Ali ste tudi vi ena teh zapadnjaških pisateljic, ki prihajajo k nam za štirinajst dni in potem napišejo knjigo o tem, kar so videle in slišale? Imeli smo jih v zadnjem času toliko te sorte tukaj in vse so mislile, da več razumejo o teh stvarih nego mi, ki se vsak dan in vsako uro borimo s svojimi problemi!

V nadaljnjem razgovoru je Gandhi izrazil željo, da bi rad obiskal pokrajine, kjer so zdaj duhovni najbolj razburjeni. Ker bi samo z živo besedo na licu mesta mogel pomirjevalno uplivati na prevratne elemente. Ampak, pravi, najbrže bi spet prišlo tako kakor zadnjič, ko sem hotel potovati v Simlo in ljudi spametovati, pa mi je rekla vlada: »Le kar pustite te reči lepo na miru, mister Gandhi!«

Miss Annie Quensel pripominja k temu: Nepristranski opazovalec se ne more otresti vtisa, da je Mahatma Gandhi

tekstilne industrije) ali pa se je v tem očitoval tudi protest proti čedalje večji kljubu vsemu za Anglijo najdragocenejši faktor, ki bi mogel doseči oba dela zadovoljujoče sodelovanje mirnim potom. Ako pa pride do resničnega in definitivnega preloma, potem stoji Indija morda pred dolgoletnim, bridkim trpljenjem, ki bo gotovo metalo globoke sence tudi na Evropo.

Govorila je miss Annie Quensel tudi z Gandhijevo ženo, »majko«, kakor jo imenujejo tako Mahatma, kakor vsa Indija.

... na svoj tihi, skromni način mi je pripovedovala »Ba« o svojem dolgoletnem zakonskem življenju, ki je pričelo, ko ji je bilo šele trinajst let in ki traja zdaj že pol stoletja. Kakor večina za nacionalno stvar delujočih indijskih žen sedi tudi ona zdaj — in ne prvič — v zaporu. Štiri sinove je rodila in vzgojila, in zdaj so že njihovi otroci, katere ne guje in za katere skrbi tako »med bitkami«. Velikopotezen staroindijski ženski tip, v vsem samo soproga in mati, čeprav se je vrgla v javno delovanje. Tu sledi ona povsem svojim lastnim nagibom in morda je edina, ki si upa, kadar so valovi diskusije razburkani, ugovarjati svojemu gospodu in mojstru.

O današnjem položaju v Indiji je izjavila »Ba« s tihim vdanim glasom: Verujem, da Bog vse najbolj sam ve, pripravljeni pa smo na vsako žrtve, niti smrt nas ne more strašiti ...

Curren Bell:

Lowoodska sirota

»Oh, Jana, kako me mučiš!« je vzkliknil. »S tem zvedljivim in vendar zvestim in plemenitim pogledom me samo trapiš!«

»Kako bi bilo to mogoče? Če mislite resno, če je Vaša ponudba odkrita, morete čitati v mojem pogledu le hvaležnost in vdanost, kar Vas ne more mučiti.«

»Hvaležnost! — Jana, hitro sprejmi moje snubitev! Reci mi: Edward, kliči me po krstnem imenu, Edward, vzamem te.«

»Taka je Vaša resna volja? Ali me resnično ljubite? Ali odkrito želite, da Vam postanem žena?«

»Da, če je treba zakletve, da Vas prepričam, pri-sežem na to.«

»Potem, sir, Vas vzamem.«

»Edward, moja ženica!«

»Dragi Edward!«

»Pridi k meni, tesno se me okleni,« je dejal in v svojim glasom mi je šepnil v uho, ko je naslonil lice ob moje, »bodi moja sreča, jaz poskrbim za tvojo!«

»Bog mi oprost,« je dostavil, »in nihče naj ne stopa med naju! Imam jo in jo obdržim.«

»Nikogar ni, ki bi se vpletal, nimam sorodstva, ki bi se vtikalo v najine stvari.«

»Ne, in to je še najboljša na stvari,« je dejal. Da sem ga manj ljubila, bi bila rekla, da mu je glas sirov in zmagoslavni pogled srep. A sedeč pri njem, rešena more ločitve, pozvana v raj večne zveze, sem mislila le na razkošje, ki sem ga bila z žejnimi požirki. Vedno iznova me je vpraševal: »Ali si srečna, Jana?« In spet in spet sem odgovorila: »Da.« Nato je zamrmral: »To me bo opravičilo, to me bo opravičilo! Ali je nisem našel brez sorodnikov, osamljeno, brez utehe? Ali je ne bom čuval, ljubil in tešil? Ali ni ljubavi v mojem srcu in stalinosti v mojih ukrepih? To me bo rešilo pred božjim sodom. Vem, da Stvarnik odobrava, kar delam. Za sodbo sveta se ne zmenim, Ljudskemu namenju kljubujem.«

A kaj se je godilo v naravi? Luna se ni zašla, a vendar sva bila v popolni temi. Jedva sem videla gospodarjevo lice, dasi sva si bila tako blizu. In kaj je bilo kostanju? Zvijal se je in stokal, veter je zarjovel med lavorikami in planil z vso močjo med naju.

»V hišo morava,« je rekel Mr. Rochester. »Vreme se je izpremenilo. Do jutra bi bil sedel s tabo, Jana.«

»Kakor jaz s tabo,« sem si mislila. Nemara bi mu bila to tudi rekla, a bleda, živa iskra je šinila iz oblaka, ki sem ga strahoma gledala, razlegel se je groh in tresk, pok in resk povsem blizu naju. Mislila sem le na to, kako bi skrila oči na plečih Mr. Rochesterja.

Ulila se je ploha. Pohitel je z mano po stezi, skozi vrt in grad, a bila sva mokra do kože, še preden sva prestopila hišni prag. Snel mi je v vež šal in otrepal razpuščene lase, ko je stopila iz sobe gospa Fairfax. Nisem je takoj opazila, kakor tudi Mr. Rochester ne. Svetiljka je gorela. Ura je kazala malone dvajset.

»Hiti in sleci mokro obleko,« je rekel, »in preden se ločiva, lahko noč, lahko noč, ljubica moja!«

Poljubil me je večkrat zaporedoma. Ko me je izpustil in sem se ozrla, sem zagledala vdovo, blede,

60 resno, začudeno. Nasmehnila sem se ji in stekla po stopnicah. »Saj še utegnem ji stvar pojasniti,« sem si mislila. A ko sem bila v sobi, me je zbedel strah, da si bo krivo tolmačila, kar je videla. Toda radost je iztisnila vsako drugo čustvo iz srca. Če je vihar še tako divjal, če je še tako blizu in strašno tresnilo, če je še tako lilo, ni me bilo strah dve uri trajajoče nevihte, le malo tesno mi je bilo pri srcu. Trikrat je prišel med neurjem Mr. Rochester pred vrata sobe in me vprašal, ali sem mirna in se ne bojim; njegova skrb me je tešila, me je krepila.

Še preden sem drugo jutro vstala, je pritekla Adelka k meni in mi povedala, da je sinoči treščilo v veliki kostanj ob plotu v sadovnjaku in mu odčesnilo pol krošnje.

II. poglavje.

Vstala sem in se oblekla. Ugibajoč o sinočnjih dogodkih, sem bila radovedna, ali nisem je sanjala. Nisem bila uverjena, da je vse resnica, dokler bi ne srečala Mr. Rochesterja in bi mi ne ponovil besede ljubezni in obljube.

Urejevala sem si pred zrcalom lase in motrila lice; videla sem, da ni bilo več grdo. Bilo je polno nade in živejšje barve. Oči so se mi svetile, kot da so bile pogledale v rajski studenec in si izposodile žarke njegovih bleščečih se valčkov. Kolikokrat nisem hotela pogledati svojega gospodarja, ker sem se bala, da mu ne bom ugajala; sedaj pa sem bila uverjena, da bi mu s svojim licem ne ohladila ljubezni do mene. Oblekla sem preprosto, a čisto in lahno poletno opravnico. Nikoli se mi še ni kaka obleka tako podajala: saj nisem se nobene nosila v tako rožnatem duševnem nastroju.

Prav nič me ni presenetilo, ko sem, prišedši v vežo, videla, da je viharo noč zamenil krasen dan. Narava je morala biti dobre volje, ko sem bila tako srečna.

Beračica in nje fantič — oba bleda in razcapana, — sta prihajala po privozu; pohitela sem k njima in jima iztrela ves denar, ki sem ga imela v mošnjičku. Dobri ali slabi ljudje, vsi so morali biti deležni moje sreče. Vrane so krokotale in ptičice so ščebetale, a na vsem svetu ni bilo tako veselega stvora kot moje prekipeljavajoče srce.

Tedaj je pogledal skozi okno žalostni obraz gospo Fairfax. Resno mi je rekla:

»Miss Eyre, ali bi ne prišli k zajtrku?«

Za mizo je bila tiha in hladna, a jaz ji nisem mogla razkriti, kaj je pravzaprav na stvari. Morala sem potrpeti, da se izjavi gospodar, in tako dolgo se je morala tudi ona potolažiti. Po zajtrku sem odhitela v prvo nadstropje. Na pragu učilnice sem srečala Adelko.

»Kam pa hitite? Učiti se morava.«

»Mr. Rochester me pošilja v otroško sobo.«

»Kje pa je?«

»Tu notri,« je pokazala na sobo, iz katere je prihajala. Vstopila sem in ga ugledala.

»Pridi in reci mi dobro jutro!« je rekel.

Vsa vesela sem pohitela k njemu, a ni me pozdravil s hladno besedo, marveč objel me je in poljubil, kar se mi je zdelo čisto naravno.

»Jana, danes si pa res zala,« je rekel. »Ali je to moje dekle, ta solnčna deklica z jamicami na licih in rdečimi ustnicami, s svilnatimi laski in bleščečimi očmi?«

»Jana Eyre sem, sir.«

»Ki bo kmalu Jana Rochester,« je pristavil. »Štiri tedne potrpim, Janica, niti enega dne ne primaknem. Ali si čula?«

Čula sem in kar zavrtelo se mi je v glavi. Vse se mi je prebudilo, nekaj me je zapeklo in omamilo. Ali je bil strah?

»Pordela si in zdaj zopet obledela, Jana, Zakaj?«

»Nadeli ste mi novo ime — Jana Rochester, in to se mi vidi tako čudno.«

»Da, Mrs. Rochester,« je dejal, »mlada Mrs. Rochester — Fairfaxa Rochesterja nevesta.«

»To ne zveni verjetno. Zemeljska bitja niso deležna popolne sreče. Nisem se rodila za usodo, ki bi bila različna od usode drugih ljudi. Da me je taka sreča doletela, se mi zdi kot bajka, kot sen v belem dnevu.«

»Ki ga morem in hočem uresničiti. Kar danes začnem, davi sem pisal svojemu bankirju, naj mi pošlje nakit, ki mi ga hrani — dedščina thornfieldskih dam. V dveh dneh ti ga poklonim.«

»Oh, sir! Ne spominjajte me draguljev! Ni mi pogodu, če kdo govori o njih. Dragulji in Jana Eyre — ta zveza čudno zveni, rajši bi jih ne hotela!«

»Sam ti privežem verižico z diamanti okoli vratu in z diademom ti ovenčam čelo. Okoli tvojega tankega zapestja ti ovijem zapestnico in prste ti pokrijom s prstani.«

»Ne, ne, gospod! Mislite rajši o drugih stvareh! Ne pomenkujte se z mano, kot bi bila kaka krasotica. Saj sem samo Vaša nelepa vzgojiteljica.«

»V mojih očeh si krasotica, krasotica po mojem srcu — nežna kot vila!«

»Maicena in neznatna, menite. Vam se le sanja, sir — ali pa se mi rogate. Za Boga, ne bodite zasmehljivi!«

»Da te svet pripozna kot krasotico, bodi moja skrb!« je obljubil, a meni je bilo skoro neprijetno ga poslušati. Bilo mi je, kakor bi varal samega sebe ali pa poizkušal preslepiti mene.

»Oblekel bom svojo Jano v svilo in čipke in rože naj ji krasijo lase. Pokril bom glavo, ki jo najbolj ljubim na svetu, z dragoceno tenčico.«

»Da bom kot sraka z izposojenim periem! Povem Vam, Mr. Rochester, da bi Vas rajše videla v cuniah kakkega gledališča kot sebe v obleki dvorne dame. Preveč Vas ljubim, da bi se Vam laskala. Ne laskajte se niti Vi ubogi deklici.«

Nič ni pomagalo. Govoril je dalje o svojem predmetu, ne da bi upošteval mojo grajo.

Danes se popeljeva v Millcote, da si izbereš nekaj oblek. Čez štiri tedne se poročiva, čisto na tihem. v tisti cerkvi tam doli, potem pa greva v London. Po kratkem odmoru odvedem svoj zaklad v krajino, ki so bliže solncu: v francoske vinograde in italijanske ravni, kjer naj vidi vse, kar je slavnega v stari zgodovini in v modernem svetu; naj okusi življenje v mestih in naj se nauči sebe pravilno ceniti, da se bo znala pravično primerjati drugim.«

»Popotovala bom — in z Vami, sir?«

»Stanovala boš v Parizu, v Rimu in Neapolju; v Firenci, v Benetkah in na Dunaju. Kamorkoli je kdaj stopila moja noga, tja naj stopi tudi tvoja. Pred desetimi leti sem v družini gnusa, sovraštva in besa napol blazen vihral po Evropi; izlečen in očiščen jo spet obiščem, z angelom tolažnikom ob strani.«

Gambinuseva dvorana,

najboljša domača hrana, kosilo in večerja Din 12.50.

Lepo trisobno in enosobno stanovanje

oddam takoj ali pozneje. Primorska 10, ob Tržaški. 733

737

NAJNOVEJŠE MODNE LISTE

Šivilje pozor!

dobite v knjigarni in papirnici
TISKOVNE ZADRUGE
MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13

Razpošiljamo jih tudi po povzetju! Dopisnica zadostuje!

zastopniki se sprejmejo

Sotna

najpreglednejša kartoteka
Soklič, Maribor Tel. 2510

Inserirajte!

Naznanilo otvoritve

Naznanjam cenj. občinstvu, da otvorim jutri, v soboto, dne 5. t. m. popolnoma preurejeno gostilno »PRI KMETU« na Vodnikovem trgu št. 2, in sicer pod nazivom gostilna »BETNAVA«. Točila bom izključno vina iz kletarstva knezoškofijskega upraviteljstva. Za mrzel prigrizek domačega izdelka bo vedno poskrbljeno.

Priporoča se

Lenčka Habjanič-eva
gostilničarka

751

Morske ribe

vsak dan in ob vsaki uri na različne načine pripravljene. Posebnost: branzini, orade, dentali, st. Piero, barboni, moli, kalamari, aziali (zreski) po najnižji ceni dobite pri Jos. Povodnik, Rotovžki trg 8. 746

Trosobno stanovanje

s koščkom vrta oddam s 1. aprilom v Kosarjevi 37; na ogled je dnevno od 8. do 13. ure. 744

Sobo (solnčna lega)

z uporabo kopalnice in separiranim vhodom oddam. Vprašati pri portirju hotela »Mariborski dvor«. 742

Lokal na najlepši točki Maribora

pripraven za vsako podjetje oddam v najem. Ponudbe pod »Prvo vrsten« na upravo »Večernika«. 754

Majhno sobico (kabineto)

opremljeno, čisto, solnčno, tako oddam eni osebi. Vrazova ul. 6 pritličje, levo. 755

Lokal pripraven za vsako obrt

takoj oddam. Benet, Dravska ul. 10. 753

Dobro vino od 5 litrov naprej

po Din 6.— dobite pri Milinkoviču, Meljski hrib, za carinskim skladiščem, Melje. 756

Prvo vrstna govedina

jutri v soboto ves dan Din 4.— do 6.— Svinjino, teletino in prekaljeno po najnižjih cenah. Kirbiš, Gosposka 23. 760

Sobo za pisarno

v 1. nadstropju oddam s 1. marcem na Aleksandrovi cesti 19 Vprašati istotam pri Prometni bančni družbi. 726

Pri pravniskem izpitu.

Profesor: Imamo neposredne in posredne davke. Povejte mi kak primer posrednega davka.

Kandidat: Pasji davek.

Profesor: Kako to?

Kandidat: Ker ga pes ne plačuje sam.